

PŘÍDAVNÁ JMÉNA
A PŘÍSLOVCE

STUPŇOVÁNÍ

Druhý stupeň: vyjadřuje větší míru nějaké vlastnosti. 2. stupeň přídavných jmen se tvoří příponou -ejší/-ější, -ší nebo koncovkou -í. 2. stupeň příslovcí tvoříme příponou -ěji/-ěji nebo -e.

Třetí stupeň: vyjadřuje největší míru nějaké vlastnosti. Tvoříme pomocí předpony nej-.

Bez problémů lze stupňovat většinu:

přídavných jmen jakostních,

příslovcí vyjadřujících kvalitu nebo míru;

Přídavná jména vztahová je možné stupňovat, zpravidla však jen v jejich přeneseném významu.

Některá přídavná jména nestupňujeme, např.:

přídavná jména, která jsou zakončena na -icí nebo -ící,

přídavná jména druhově přivlastňovací.

Volba přípony pro druhý stupeň

- ▶ Dubletní tvary např. hustší a hustější, čistší a čistější, hrubší a hrubější, pustší a pustější, snazší a snadnější, zazší a zadnější.
- ▶ Malá skupina přídavných jmen na -ký tvoří druhý stupeň pomocí pouhého -í, přičemž se hlaska -k- mění v -č-: hebcí, hezcí, křehcí, křepcí, lehčí, měkčí, mělčí, tenčí, trpčí. Některá z nich tvoří druhý stupeň i pomocí -ejší: křepcí a křepčejší, mělčí a mělčejší, trpčí a trpčejší. Navíc, mnohá přídavná jména na -ký tuto příponu ve druhém stupni odsouvají a stupňují pomocí -ší, např. kratší, sladší nebo hladší.
- ▶ Občas dochází k odsouvání jiných přípon např. hluboký - hlubší. Při stupňování dochází také k hláskovým změnám a ke krácení samohlásek.
- ▶ Nepravidelně tvoří tvary druhého stupně přídavná jména dlouhý - delší, malý - menší, velký - větší, dobrý - lepší, zlý - horší (ve významu "který úmyslně škodí" je spisovný také druhý stupeň zlejší).

► Nepravidelně tvoří tvary druhého stupně příslovcí málo - méně, (hovorově) míň; mnoho/hodně - víc(e); dobře – lépe, (hovorově) líp; zle/špatně – hůř(e); brzy – dřív(e).

► U jiných příslovcí se odsouvají zakončení nebo dochází k hláskovým změnám před příponou, např. blízko/blízce – blíž(e); vysoko/vysoce – výš(e); hluboko – hloub, hlouběji; široko/široce – šír(e), šířeji; úzko/úzce – úže, úžeji apod.

Děkuji za pozornost!